

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Efeljében negyedévre . . . 3 KRONA.
 Egészévre 12 .
 Vidéken: negyedévre . . . 5 .
 Egészévre 20 .

László József
 lapfőmunkatartó.

Harsányi Sándor
 felelős szerkesztő.

Egyes szám ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Csapó-utca 9 sz. — Telefon: 275
 Kéziratok nem adódnak vissza.

Magyar nyelv a népiskolákban.

Wlassics miniszter rendelete.

Debreczen, július 10.

Hazafias körrendeletet küldött Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter a közoktatási-bizottságokhoz és az egyházmegyei főhatóságokhoz az 1879. évi XVIII. törvények végrehajtására vonatkozólag. Az egyházmegyei főhatóságokhoz intézett körrendelet így hangzik:

A magyar nyelv kötelező tanítását a népoktatási tanítézetekben elrendelő 1879. évi XVIII. törvények szigorú végrehajtása tárgyában a királyi tanfelügyelőkhez egyidejűleg intézett körrendeletet tudomás végett van szerencsém a főtiszt. egyházmegyei főhatóságoknak oly felkereséssel megküldeni, hogy a kormányzata alatt álló iskolai helyi hatóságokat és tanítókat (tanítónőket) a szóban forgó törvény rendelkezéseinek és ez alapon kiadott kormányrendeleteknek lelkiismeretes megtartására *nyomatékosan* felhívni méltóztassék.

Különös súlyt helyeztek arra, hogy a magyar beszéd, írás és olvasás tanítására a miniszteri tantervben kitűzött

heti óraszám minden nem magyar tan nyelvű népiskolában jellegkülömbőség nélkül esonkítatlanul megtartassék, hogy az ugyanott kitűzött tanítási cél eléréssék, vagyis, hogy a nem magyar anyanyelvű gyermek a magyar beszédet annyira elsajátítsa, hogy ezen nyelven s az életviszonyainak megfelelően *gondolatait magyarul érthetően ki tudja fejezni, továbbá tudjon magyarul folyékonyan olvasni és helyesen írni.*

Ezen alkalomból van szerencsém a főtiszt. egyházmegyei főhatóság nagybecsű figyelmébe a *legnyomatékosabban* ajánlani hivatali elődömnök 1885. évi május hó 28-án 20.301. szám alatt kelt körrendeletét olyan kijelentéssel, hogy nemesak a *szentesített törvény* iránt való *köteles tiszteletből*, de hazánk nem magyar ajkú lakosságának jól felfogott érdekében is el vagyok határozva, hogy az immár huszonhárom év óta életben levő nagyfontosságú törvényt *szigoruan végrehajtom.*

De viszont azon reményemet is kifejezem, hogy amidőn a tanítói állás esekély javadalmazásában keresendő a magyar nyelvtanítás sikertelenségének az oka az 1893. évi XXVI. törvények 16. §-a alapján készséggel adja a törvényhozás rendelkezéseimre a tanítói fizetésnek 800 koronára való kiegészi-

tésére s a tanítók korpótlékára szükséges összeget.

Körrendeletet intézett a miniszter ugyanekkor valamennyi királyi tanfelügyelőséghez, valamennyi közoktatási-bizottsághoz is, hogy az érvényben lévő törvényt a maga teljességében végrehajtsa. És pedig nem csak azért, hogy a magyar nyelv jogát és a törvény szellemét megvédelmezze, hanem azért is, hogy hazánk nem magyar nyelvű lakosságának jól fölfogott érdekében módot adjon, hogy a magyar nyelvnek, mint államnyelvnek birtokában legyen.

A rendelet főbb passzusai a következők:

A királyi tanfelügyelőségnek *elengedhetetlen és legfontosabb kötelességévé* teszem, hogy a tankerületében lévő nem magyar tan nyelvű népiskolákat rendre és alaposan vizsgálja meg és ezen iskolátogatások alkalmával a következőkre terjessze ki gondos és lelkiismeretes figyelmét:

a) A tanító bírja-e a magyar nyelvet szóban és írásban teljesen és oktatóképeséggel? Ha a tanító nem beszél, vagy csak annyira fogyatékosan beszél magyarul, hogy ilyen készültsége mellett lehetetlen a magyar nyelv kötelezett oktatását sikeresen ellátnia, az illető tanító okmányai alapján állapítsa meg a

A „Szabadság“ tarczája.

MESE A SZERELEMRŐL.

Írta: Erdősi Dezső.

Ülök egymagamban, sivár, hideg szobában, a lelkem tele van melankóliával, a szívem reménytelen sóvárgással. Mi másnak képzeltem a jelent három évvel ezelőtt, amikor telve forró, önzetlen szerellemmel, család alapítás gondjai foglalkoztattak, amikor azt hittem, hogy szeret valaki, akit magamnak a világ összes asszonyai közül kiválasztottam. Csalódtam; elmúlt a keserűség, szegény gyötör, amiért felejteni nem tudok. Ma volt az esküvője. Asszony lett, komoly, érett, kötelességtudó és kacagni fog a leánykori bohóságok fölött kacagni fog rajtam — míg én csak siratni tudom a múltat, amely elveszett menhetetlenül.

Künn zord tavaszi szél rázza az ablakokat s hideg eső csapkod. Hanyadika is van? Emlékezetes nap! Ma három éve éreztem először, hogy fáj, nagyon fáj lemondani róla, de még jobban fáj, hogy ő könnyedén válik el tőlem.

Napsugaras, langyos tavaszi nap volt három éve; a kis város verőfényben uszott, az emberek mosolyogva, vidáman

jártak a hepe hupás szűk utcában. Vagy csak én láttam úgy, hogy mosolyognak és vidáman? Végtelenül boldog voltam. Találkoztam vele és együtt sétáltunk az egyszerű sötány rügyező gesztenyefái alatt. Beszélgettünk. Miről? Tudja a jó Isten; amiről a szerelmesek beszélgetnek, semmiségek, bohóságok, a melyek kettőnk kívül untatnak mindenkit ezen a világon.

Szívem reszketett a boldogságtól, amikor rátekintettem. Szép volt, mint a fésző róza, nagy barna szemei úgy ragyogtak, mint a csillagok a tiszta tavaszi éjszakában. Megfogtam a kezét. Erős lány keze volt. Ajkaimhoz emeltem s ő duzzogva rántotta el.

— Még meglátják, mondta mosolyogva.

— Hadd lássák, szavaltam tüzzel. Azt fogják mondani: egy pár, amely egymásé lesz.

Magam is megdöbentem e nagy mondástól. Ez volt az alkalom, hogy a jövőről, kettőnk jövőjéről szóltam neki. Első ízben történt, hogy értésére adtam, hogy feleségül akarom venni.

Ő megállott és figyelmesen nézett rám. Lázás izgalom fogott el. Még soha nem nézett rám ilyen nyugodtan, ilyen hidegen.

— Mit mondott? — kérdezte.

— Hát azt, hogy nem baj, ha meglátják. Maga ugyanis az én feleségem lesz.

Areza lángba borult.

— Hány éves maga?

A kérdés olyan különösen tünt fel előttem. A nyugodt, hideg hang úgy belevágott a szívembe. Éreztem, hogy valami nem várt, szomorú esemény előtt állok s ez az érzés végtelenül lesujtott.

— Huszonkettő, feleltem.

— Hát azt tudja-e, hogy én hány éves vagyok? Tizenkilenc barátockám! Mire maga abban a helyzetben lesz, hogy megházasodhat, én már csunya, vén lány leszek, nem kellek senkinek, még magának sem.

— Juliska, Juliska, hogy mondha ilyet? Hisz szeretem magát. Tudja mi jelent az? Nincs az az idő, nincs az a helyzet, amely eltántoritana életem céljától és az, hogy maga az enyém legyen.

Ismét megfogtam a kezét s ő türelmetlen erőszakossággal rántotta vissza.

— Azt hiszem elég volt a tréfából. Beszéljünk komolyan.

— Soha nem beszéltem oly komolyan, mint most, Juliska.

— Nos hát én is komolyan beszélek. A tréfából elég volt. Többé nem szabad találkozoznunk.

királyi tanfelügyelőség, mikor és hol nyerte a tanító képesítését? Az erre vonatkozó, teljesen hitelt érdemlő adatokat vezesse be a kir. tanfelügyelőség a múlt évi 12,955 szám alatt elrendelt iskolalátogatási jegyzőkönyvbe.

b) A szóban forgó törvény 4. §-a szerint a magyar nyelv az összes bármilyen nyilvános népiskolákban a kötelező tantárgyak közé főlveendő. A magyar nyelv ezen kötelező tanítását a községi népiskolákban a közoktatásügyi miniszter külön rendeletben szabályozza.

Hivatali elődöm 1879. évi 27,284. szám alatt kelt rendeletével a nem magyar tannyelvű népiskolák tantervét megállapítván, ugyanekkor elrendelte, hogy az egy tanítóval bíró (osztatlan) népiskolákban a beszéd és értelemgyakorlatokra és ezzel kapcsolatban a magyar beszéd tanítására heti 9 óra, az anya és magyar nyelven való írás és olvasás tanítására heti 8 óra fordítandó. Ugyanezen tantárgyakra a két tanítóval bíró iskolákban 15, illetve 13; a három tanítóval bíró iskolákban 17, illetve 19; a négy tanítóval bíró iskolákban 20, illetve 25; az öt tanítóval bíró 28, illetve 24 és végre a hat tanítóval bíró iskolákban 18, illetve 24 óra fordítandó hetenkint. Ha a tanítás sikertelen volta például a rendetlen iskolázásban, vagy a szükséges taneszközök hiányában rejlik, ezen törvényellenes állapotok megszüntetése iránt a községi eljárásságnál és iskolaszéknél nyomban intézkedjék. Ha azonban a sikertelen tanítás okát akár a tanító mulasztásában, akár pedig más körülményben találja a királyi tanfelügyelőség — a legkomolyabban figyelemztesse a mulasztókat törvényes kötelességük lelkiismeretes teljesítésére. — Ugy tapasztalatait, mint tett intézkedéseit a királyi tanfelügyelőség az iskolalátogatási jegyzőkönyvbe vezesse be.

Debreczen, július 10.

Az állategészségügyi törvény módosítása. Fővárosi tudósítónk táviratozza: Életrevaló indítvánnyal állott elő Jász-Nagy-Kun-Szolnokvármegye törvényhatósága. Az 1888. VII. törvényezikk alapján ugyanis a ragályos betegség gyanúja alatt lévő állatokat le kell bunkózni. A gazdák a törvény e szakasza miatt már régen panaszkodnak, mert nem egyszer temérdek kár éri őket. A törvény szigorja ellen az állategészségügy érdekében nem kívánnak intézkedést, de az így kiírtott állatok értékének a megtérítését kéri. Jász-Nagy-Kun-Szolnokvármegye ily irányú kérvényt intézett ma a képviselőházhoz, kérvén a törvényhozást a fent idézett törvény olyatén módosítására, hogy az így kiírtott állatok értékét az állam a gazdáknak térítse meg. A kérelem bizonyára visszhangra fog találni a képviselőházban.

A halmi választás. Az általános választáson a halmi kerületben tudvalevőleg Fogarassy Zsigmondot választották meg képviselőnek Szentpály Jenő, volt képviselővel szemben. Szentpály aválasztás ellen kérvényt adott be a Kuriához. Időközben azonban az öreg Szentpály meghalt és a kérvényt a választók visszavonták. Ma, mint fővárosi tudósítónk táviratozza, a kir. Kuriá arról értesítette a képviselőház elnökségét, hogy a kérvényezésre kitézett újabb 15 napi határidő eitelte nélkül, hogy újabb kérvényt adtak volna be Fogarassy választása ellen. Ez értesítés következtében Fogarassy Zsigmondot a képviselőház újból való megnyitása után újból igazolni fogják.

József főherceg Debreczenben.

A II-ik honvédgyalozezred ünnepé.

Saját tudósítónktól.

Debreczen, július 10.

A magyar honvédség ősz vezére József főherceg ő fensége — mint reggeli számunkban jeleztük, tegnap óta városunk vendége. A Békésgyuláról és Jászberényből Debreczenbe érkezett második honvédgyalozezred megszemlélésére látogatott el a hajduság székvárosába. Legutóbb 1898-ban járt nálunk s ha fehérebb, törődöttebb lett is azóta, korához képest ma is délezzeg, katonás a fenség.

József főherceg künn töltötte az éjszakát a pályaudvaron szalonkoecija selyem nyoszolyóján. Szokásához híven korán kelt és már reggeli öt órakor talpon volt. A város kettőse várakozott a pályaház előtt a főherceg kíséretével: Braun József alezredessel és báró Vécsey István kamarás, századossal a „Bika” szállodába hajtatott, hol a szálló üzletvezetője fogadta ez ilusztris vendéget.

Délszaki növények, pompás díszítések ékesítették a szálloda lépcsőházát hatalmas szmirnai szőnyeg borította a följáratot a főherceg lakosztályáig, melyet az első emeleten rendeztek be. Atöltözés után reggelihez ült kíséretével a fenség s jó étvágygyal fogyasztotta el a rendes kávé és paprikás szalonna adagot.

Két órakor Kaffka Ignác tábornok,

— Miért, az Istenért? Mert megbizonyítottam, hogy milyen becsületesen szeretem?

— Dehát az Istenért, nem látja be, milyen furesa, sőt nevetséges az, amit mondott. Én a maga felesége? Es én várjak magára? Ezt ugyan jól agyja!

— Juliska, kétségbeejtő játékot üz velem. Ne gyötörjön. Én azt hittem, hogy szeret engem. Azt hittem, hogy nem egyszer de százszor adta jelét annak, hogy szeret. Es most amikor életemnek ezt a nagyszándékát tudomására juttatom, elfordul tőlem kinevet lenéz. Azok a jelek tehát, amikből az én szerelmére következ tettem, nem azt jelentették, hogy szeret engem, hanem csak azt, hogy játszott velem. Ha így van, Ön a legromlottabb nő, akit valaha láttam.

Hangom durva volt és fenyegető. Egész testemben megreszkettetem, borzasztó felindulás vett rajtam erőt.

Elsápadt.

— Nem! Az istenért ne mondjon ilyeneket. De . . . de higye el, nekem soha nem jutott eszembe, hogy maga ilyen komolyan veszi a dolgot. Istenem, hisz szeretem magát talán legjobban a fiúk között, akiket ismerek, de én nem úgy gondolom, tudja, nem úgy . . .

— Tudom. Nem úgy, hogy komolyan lehet venni. Mert még fiatal vagyok és nincs lakbéres és korpótlékos fizetésem.

— Ugyebár, így gondolja?

Hallgatott és én folytattam:

— De én nem hiszem ám el magának ezt. Es nem is fogom elhinni. A ki szeret, az nem gondolkozik így. Az nem

számolja a fizetést, a lakbért, hanem szeret és vár. Maga nem szeret engem és kegyetlen játékot üzött velem. Csak időtöltésre voltam jó, az unalmas órák elűzésére s amikor én a szerelmes ember rajongásával szavaltam önnek mind arról a mi szent előttem, ön kaczagott magában, mulatott rajtam. S most kiadja utamat, eldob, mint egy darab játékszert. Nos, ezt a lelketlenséget csak az én ostobaságom mulja felül. Nem fél, hogy megveri az Isten?

Könnyek szöktek a szemembe. Hasztalan igyekeztem erős maradni, valami borzasztó fájdalom esavarta össze a szívemet.

Ó is megindult. Élénk részvétellel nézett reám.

— Nézze fieska — így szokott nevezni bizalmasan — köztünk valami nagy félreértés van és én roppantul sajnálom . . . Maga olyan derék és jó fiu, megérdemli, hogy boldog legyen, boldog is lesz bizonyára és el fogja felejteni ezt a bolondságot.

— Bolondság magának. Rám nézve csapás, soha nem fogom kiheverni. Juliska, hát nem szeret engem?

— Istenem, már hogyne szeretném, Csak . . .

— Csak úgy nem, mint az olyan embert, a kit komolyan lehet venni.

— Nem egészen jól mondta. Akihez férjhez lehet menni. Lássa fieska, én már abban a korban vagyok, mikor a leányoknak férjhez illik menni, nehogy a mamájuk nyakára vénüljenek. Bizony így van és ezt magának is be kell látni. Hiszen jó fieska okos fieska.

Alig hallottam, mit mondott, csak később a mint szavai visszacsengtek a fülemben, emlékeztet vissza e kijelentéseire és nem fogom elfelejteni őket soha. A lelkemet akkor csak egy borzasztó tény foglalkoztatja:

Nem szeret! Nem szeret!

Nem bírtam neki felelni. Ahol nincs szerelem, ott nem használ ugysem az érvelés. Iróztató, harez dult a lelkemben tisztán állt előttem, hogy a leány, akiért feláldoztam volna életemet, gyarló gyöngyteremtés, akiben elnyom minden érzést az egy practikus életezél: férjhez menni, minél hamarább és minél jobban. Tisztán állt előttem, hogy ez a leány csak olyan, mint a többi sok, kiesiny szívvél, nagy hiúsággal.

A harag elnyomta a fájdalmat is s ez vissza adta némileg az önuralmammat.

— Nincs több mondani valóm kisasszony szóltam és eltávoztam.

Azóta nem találkoztam vele.

De felejteni nem tudtam. Talán nem is a leány az, aki az egész valómat betöltő borongós emlékek központja, hanem az a bűvös álm, amely csak kiválasztott emberek lelkére szál: az első tiszta szerelem. Talán nem is a leányt vesztettem el, hanem inkább a szerelmet, a tisztaságot, az ifjúságot, az álmokat — mindent ami érzésében kiemel a köznapiság tömegéből.

Igen, ezt siratom én vissza a borongós, hideg éjszakán, mialatt O egy másik férfi karjai közt üdvozől.

dandárparncsnok és *Wollenhoffer* Emil ezredes tisztelegtek *József* főhercegnél, ki hosszasan elbeszélgetett a katonai méltóságokkal.

A város ötöse és négyese fél nyolczkor állottak elő s az összegyűlt utczeni közönség élénken éljenezte a királyi főherceget, ki *Braun* adlátus, alezredessel az ötös fogaton foglalt helyet, míg *Vécsey* báró, *Katka* tábornokkal a másik fogaton hajtattott. Künn a *pallagi* gyakorlótéren katonai fogadtatás várta a főherceget, majd kezdetét vette a harcztéri czéllövészet, mely közel egy órányi időt vett igénybe.

Gyakorlat után — a tisztikar előtt megelégedésének adott kifejezést a főherceg, majd ismét kocsira szállva, a gazdasági intézet telepén s a nagyerdőn keresztül, visszahajtatott a Bikába.

Tizenegy órakor *Simonffy* Imre kir. tanácsos, polgármester kereste föl a főherceget, hogy *Debreczen* város közönségének hódolatteljes üdvözlését töltsölja.

— Nagyon köszönöm, válaszolt a fenség. Majd hozzátette: Ugy-e mikor legelőször üdvözölt ön engem e város nevében, nem volt ilyen fehér — a vendég?!

József főherceg hosszasan beszélgetett még délutáni programjáról, majd elismerő szavakkal emlékezett a *pallagi* gazdasági tanintézetéről, melyet délelőtt látott. Ezzel véget ért a polgármester tisztelgése s katonai vendégek következtek.

Déli egy órakor kíséretével együtt ebédelt 12. számú lakosztályában a kir. fenség. Egyszerű, magyaros ebéd volt s az ételt saját maga, a főherceg rendelkezte úgy:

Tészta leves.
Hideg hal.
Rumpsteack.
Kovászos uborka.
Káposztás haluska.
Sajtok.
Ribizke, málna.

Fél liter bor, savanyu vizzel.

Ebéd után kis makrapipájára gyűjtött, melyet *Debreczenben* rendszeren használ.

Délután öt órakor a nagyerdőre rándult ki a főherceg. Mint minden alkalommal, a helyi vasut igazgatósága ezuttal is készséggel bocsátott a fenség rendelkezésére egy külön vonatot s így *József* főherceg kíséretével együtt fölkereste *Debreczen* egyetlen kiránduló helyét.

Sokáig sétált a parkban, hol a közönség hódolatait katonás szalutálással viszonzta. Majd betért a „Dobosba“ hol esti nyolcz órakor vacsorához terítették a kiváló vendég számára.

Jó izüen költötte el az egyszerű lakomát, jófajta homoki bor mellett és sokáig gyönyörködött *Rácz* Károlyék kitünő nótáiban.

Az erdőről kocsin hajtattak vissza a Bikába s a főherceg csakhamar nyugodni tért.

Ma reggel ismét korán kel és fél hétkor a város ötösén *Hadháza* megy, a hol szemlét tart a csapatok fölött. — Tizenkét órakor tér vissza és egy órakor díszbéd lesz a nagyteremben, melyre a katonai méltóságokon kívül, hivatalosak lesznek a polgári világ kitünőségei is.

József főherceg délután négy órakor utazik tovább *Budapest* felé.

A legnépszerűbb főherceg mostani utjáról érdekes apróságokat elevenitenek fel, a melyek kedves epizódjai a királyi herceg utjának. Alant közlünk két ilyen kedves epizódot:

József főherceg igazi magyar ember módjára pipázni szokott. Egy olvasónk érdekes pipa-históriát ír most nekünk a főhercegről, a ki a szalacsi határban, a katonai gyakorlatokon töltött most egy napot. Egy szalacsi magyar nagy lelki gyönyörűséggel nezegette, hogy pöfékel, milyen magyaros, bodor füstököt eresztet a főherceg. Valahogy odasettenkedett a főherceg mellé:

— Felsőes ur! . . .

Valaki észrevette a főherceg környezetéből a bátor atyafit, ki megfelsőes urazta a fenséges urat s szigoruan szólott rá:

— Mit akar!

Az atyafi nem jött zavarba s nyugodtan szólott:

— Érzem a füstön, hogy trafikot éget a Felsőes ur. Nem való az magyar embernek Jófélé díszegi muskatály szüz dohányt tudnék adni a Felsőes urnak.

Alig tudták elhallgattatni a derék magyart s leinteni, hogy ne valami fináncz-afférba rántsa a fenséges urat.

Ez a história is, mostani utja alatt, *Biharvámegyében* esett meg *József* főherceggel.

Tegnapelőtt a székelyhídi Fő-utczán sétált a főherceg.

Egy baka jött vele szemben. A baka úgy megijedt a Felsőes urtól, hogy ijedségében, megilletődöttségében nem tudott szalutálni. A főherceg megállította a legényt.

— Ugy-e fiam, nem vagy te régi katoná?

— Kérdezte tőle mosolyogva.

— Nem — rebegte a fiu.

— Hát nézz ide így kell szalutálni.

És ott az utczán megmutatta katonásan „forsiflig“ módon, hogy kell szalutálni. A baka neki bátorodott s kitögástalan tisztelgással köszönte meg a leczkét.

A jelenetre nagy tömeg gyűlt össze, mely megéljenezte a legnyájasabb honvéd tiszt urat, az első honvédet.

Letartóztatott cigánylány.

Az országuti rablók virágszála.

S a j á t t u d ó s í t ó n k t ó l.

Debreczen, július 10.

Az országuti rablások talán még a szegény legények idejében sem virágoztak olyan bőven, mint épen most a mikepéresi és sárándi utakon. A rabló cigányok szinte versenyt rendeznek a rablásokra és bandákra oszolva fosztják ki az arra vetődő szekereket, Revolveresen támadnak az emberekre és nem irtóznak a gyilkosságtól sem, ha a körülmények netalán oda fejlődnének.

Tavaszi óta egymást érik az országuti rablások. A kőbor cigányok sereggestől keresik fel ezt a környéket és nem épen sikertelenül „működnek“, arra tanúság az, hogy-egyre-másra jelentkeznek a kirabolt falusiak, akik *Debreczenbe* igyekeznek gyümölcsöt vagy egyéb piaczi árut szállítva a városba.

Tegnap ismét három szekeret fosz-

tottak ki a mikepéresi országuton. Több kosár cseresznyét, zöldséget, ezen kívül pokróczokat és szürt raboltak el a kocsin üllöktől, revolverrel fenyegetve őket, mint annak idején a nagystilű rablók. Mikor a zsákmánnyal megrakodva elindultak, addig lövöldöztek, amíg biztos távolságba értek. A kifosztott emberek pedig keresték a csendőrséget. A czirkáló őrzjáratok úgy látszik a dohánycsempészekre ügyelnek csak, mert a számos rablási eset közül egyetlen egy ízben sem történt meg, hogy elő lehetett volna keríteni az országut jeles őreit. Nagy nehezen még is előkerült a csendőr őrzjárat és megindult a hajsza a rablók után.

A mikepéresi „Rózsás“ koresmánál állott a cigányok szekere, de a rablók idejekorán észrevették a csendőroket és megugrottak, maguk mögött hagyva a szekeret, benne pedig remegve ült egy 16 éves pozsgás arcú cigánylány. A rablók után hiába kutatott a csendőrség, tehát letartóztatta *Balog* Terézt, a kit egyenesen a debreczeni kir. törvényszék fogházába szállították. *Balog* Terézt tegnap hallgatta ki *Hoffmaun* József vizsgálóbíró. A szép fiatal leány elmondta, hogy Szolnok vidékről került a cigányok közé, mert az egyik legény el akarja venni és azért csatlakozott hozzájuk. Azt tagadta, mintha neki is része lett volna a lopásban, sőt azt sem akarta eleinte megmondani, hogy kik voltak a rablók. Később azonban megmondta, de ezzel keveset ártott a bandának, mert aligha van bejelentett lakásuk, hogy annak a nyomán kutassák fel őket. A lányt egyelőre vizsgálati fogságba helyezték, a rabló cigányokat pedig nyomozza a csendőrség.

Itt jegyezzük meg, hogy június és július hóban eddig a mikepéresi és sárándi országuton hat esetben fogtak el rabló cigányokat. A hat rablásban 32 cigány vett részt, akik valamennyien a törvényszék fogházában ülnek. Ha ez a statisztika ilyen rendben fejlődik tovább, becsületére válik úgy a csendőrségnek, mint magának a környéknek, hogy vissza tudja varázsolni a letűnt romantikus idöket.

Vezeklés Amerikából.

A sikkasztó főhadnagy bűnbánása.
Debreczen, július 10.

Micsoda titkokat, micsoda új jelenségeket rejteget még a modern egyén élete? Minden nap olyan új és új jelenségeket vet föl, a melyekért a regényírókat tulzással, képzelgősséggel vádolnak meg. Ime egy újabb különös eset:

Ezelőtt 11 évvel, még 1891-ben *Szegeden* szolgált a 3-ik honvédhuszárvezrednél egy *Késmárky* Béla nevű főhadnagy a 6. század parancsnoka volt, mikor egyszer hirtelen eltűnt *Szegedről*. Szökést rebesgettek s mikor a századpénztárt megvizsgálták, 1200 korona hiányt találtak. Kétségtelenül megállapították, hogy a főhadnagyot a pénz elkallódása terheli, de ő neki teljesen nyoma veszett.

Ez az elveszett ember most maga jelentkezik, hogy elkövetett tettét jóvátegyje. *Késmárky* Béla levelet írt egy régi szegedi ismerősének, az Északamerikai Egyesült Államok Michigan-államából, *Keenpest* városából és e levélben

jelent, hogy a *katonai kincstárnak* *ezelőtt 11 évvel okozott kárt egyidejűleg megtérítette.*

Levelében elmondja a volt főhadnagy, hogy 11 év óta él Amerikában s mindig az volt leghőbb vágya, hogy a törvényellenes távozása által okozott kárt a kincstárnak megtérítse s most boldog, hogy ez végre módjában áll. A szegedi honvédhuszárok parancsnokságának egy 1200 koronás csekket küldött, a mely a magyar ipar- és kereskedelmi banknál azonnal beváltható.

Azt hiszem — írja a volt főhadnagy — hogy magam előtt e tettemmel befejeztem vezeklésemet. Magam előtt, mert az új világgal nem sokat törődöm. Megtanultam, hogy az emberi lélek a becsületes munkában megacézósodik, megtisztul és kiveti magából azt a salakot, melyet a könnyelmű élet halmoz föl benne. Egy pontja van azonban a világnak, a melylyel most is örök lelki harcban élek. Erdélyben levő ősi családi fészünk, Kentelke, ahol a Késmárkyak éltek s ahol ősz édes apám ma is él. Az itt levő hagyományok, emlékek egyre vádolnak engem s nehézzé teszik a közlekedést . . . Arra kértem a parancsnokságot, hogy a kár megtérítéséről atyámat sürgősen értesítse . . .

E levél elárulja, hogy a volt főhadnagy, a ki értesítése szerint jómódba küzdte föl magát Amerikában, békülést keres és vár édes atyjától. Az bizonyára nem is lesz oly rideg hozzá, mint a Késmárky ősök, a kik olyan szigoruan nézik az Amerikában küzdő unokát . . .

A krasznahorkai mumia.

Saját tudósítónktól.

Budapest, július 10.

A krasznahorkai vártemplom szekrestyéjében fekete selyemből készült, gyöngyökkel kivart, arannyos ruha van kikészítve, hogy felöltöztessék vele egy életében sokat szenvedett kétszáz év óta épen maradt tetemeit. A kikiről e sorokban szó van, azokat jól ismerjük koszorús irónk regényéből: a *lőcsei fehér asszonyból*. Gróf Andrássy István vitéz generálisról följegyezte a krónika is, valamint Jókai említett regényéből is tudjuk, hogy életét a fehér asszony szerelme édesítette meg.

A generális felesége, Serédy Zsófia grófnő e miatt sokat szenvedett és földi buja ellen Istennél keresett vigasztalást. Jámorsága és Isten félelme közismeretű volt. Kétszáz esztendeje, hogy meghalt s hogy testét a krasznahorkai várnak ugynevezett „doboló bástya”-ja alá temették, a mely a templom tövében van fölépitve. A boldogtalan asszony vallásos buzgóságát azzal jutalmazta meg az Ég, hogy földi porhüvelyét mindmáig épen megőrizte az enyészettől. A mikor a bástya alját 1840-ben fölbontották, meglepetve látták, hogy Serédy Zsófia grófnő holtteste teljesen megkövesült s a fölözslásnak semmi jele sincs rajta.

Hozzáértő tudósok ezt a várhegy mésztartalmu földjének tulajdonítják. A grófnő holttestét gróf Andrássy György üvegkoporsóba tette s a vártemplom szekrestyéjében helyeztette el, elrendelte továbbá, hogy a grófnő lelki üdvösségeért

halála évfordulóján, Kisasszony napján, szeptember 8-án évről-évre buesu tartassék.

A teljes épségben maradt holttestet Andrássy György gróf kegyeletes rendelkezéséhez híven husz évenként pompás új fekete selyem ruhába öltöztetik, a mi annyival könnyebb, mert a test formái sem változtak semmit. Pár nap mulva jár le a legutóbbi husz évi terminus s akkor nagy ünnepeiséggel fogják megtartani a felöltöztetést. Költői gondolat, hogy még a fehér asszony, a kívül ura szívét megosztania kellett, régóta elporhadt s porát szertehordta a szél, addig a szerencsétlen elhagyott szép asszony földi részei ma is változatlan épségben megmaradtak.

Kedves, finom gondolatokat válthat ki ez a körülmény valamely avatott pen-nából, a mely keresve sem tanálhatna ennél szebb, hálásabb poétikusabb tárgyat a megírásra. Turistáinknak pedig figyelmébe ajánljuk, hogy ha a krasznahorkai vár felé visz utjuk, el ne mulasszanak betekinteni az ősi várkapolna sekrestyéjébe, a hol gyöngyös fekete selyem ruhába öltöztetve díszes üvegkoporsóban aluszsa örök álmait egy boldogtalan asszony.

DEBERECZENI ÉLET.

A spanyolfal titka.

Tegnap este a *Tarka Színpad* előadása után történt az „Angol Királynő” kerthelyiségében. Egy öt tagból álló kis férfi-társaság, köztük két szalmaözvegy, kedvet kapott a „Tarka Színpad” hölgyeivel mulatni, de egy kis hiba volt a kréta körül. A „művésznők” néhány újságíró társaságában ültek a kertben s jókedvűen szüresülgették a martinkai homok izletes nedűjét.

A fent említett kis társaság pedig bent a vendéglő éttermében helyezkedett el — egy spanyolfal mögé — tekintettel arra, hogy volt a rendezetlen felekezési viszonyok közt lévő társaságban egy hirtelen szöke, közismert szalmaözvegy fiskális, akinek a nevét nem áruljuk el, de ismertető jelül megemlítjük, hogy városatyja és utóbbi időben holmi „személtügyek” ambíció-nálják; sőt egy másik nő s aligha nem szalmaözvegy férfi is lapult meg a spanyolfal mögött, akinek szintén nem áruljuk el a nevét, de ismertetőül megemlítjük, hogy nagy könyvbarát és az irók műveiből él. Ez a két férfi képezt, voltaképen a spanyolfal „titkát.” A többiek garçon emberek, a kiket csak genirozott a rögtönzött rejtekhely.

Szóval: minden rendben lett volna, csak a hölgyek hiányoztak, már pedig a szalmaözvegyekben szörnyen ágaskodott a hámból való kirugás. Három fiskális lévén a társaságban, tehát leleményességben sem volt hiány. Az egyik fiatalabb fiskális, aki — mellesleg megjegyezve — nagy családból származik és familiáris összekötetése egész Amerikáig nyulnak — *diatum, factum* — kijött a hölgyekhez és a szalmaözvegyek névjegyeit diadalmasan lobogtatva, rövidesen sikerült az ügy . . .

A hölgyek rövidesen a spanyolfal mögé kerültek, az újságírók pedig kiábrándulva a „művésznők”-ből, rendületlenül a helyükön maradtak, míg odabenn a spanyolfal mögött perczről-perczre halmozódtak — titkok . . . Durrog-tak a pezsgős palaczkok és a szalmaözvegyek elázva anizskártyákat irtak, ilyen szöveggel:

Aranyos muzuskám!

Nagyon unatkozom Teher az élet így egyedül. Jöjj haza rielőbb! Pá!

Ez a spanyolfal titka.

Förjed.

Dixi.

UJDONSAGOK.

Ujabb öngyilkosság.

Állandó rovat.

A csontkoponyájú róm, a nagy kaszás, a kéréllhetetlen halál megpihenhet. Az emberek maguk végzik el a halál munkáját is s a nap-nap utáni öngyilkosságok valósággal megdöbentötek. — Ime *Debreczenben* három hét óta alig akadt nap, a mely meg ne hozta volna a maga boldogtalanát, aki önként dobta el magát az életet s a napisajtó immár kénytelen állandó rovatot nyitni a halál önkénteseinek regisztrálására.

A tegnapi öngyilkost *Fedornák* Zsófiának hívják. Hányadik a sorban, alig mondhatjuk meg hirtelen. Követte a többit, de haj! — nem zárta be a sort s ki tudja: kik követik az enyészetbe a boldogtalan leányt.

Tizenhét esztendő volt s meg akart halni. Mindössze annyi oka volt rá, hogy gazdasszonya, egy *varga*-kerti vasuti tisztviselő felesége nem akarta tudomásul venni a fölmondását. A kis szobacizizát elkészerítette a ténsasszony makaessága s elhatározta, hogy meghal. Marószódával próbálta megmérgezni magát s nem az ő hibája, hogy balul ütött ki a kísérlet.

Kivitték a közkórházba s ott ápolják a tegnapelőtti öngyilkos ágya melletti nyoszolyán. Szomszédságában még üresen áll két ágy — várja az újabb *Fedornák* Zsófit.

* **A német trónörökös balesete.** Bonn-ból táviratozzák lapunknak: A német trónörökös majd olyan baleset érte, mint a napokban *Chamberlaint* Londonban és *Combes* francia miniszterelnököt Párisban. A trónörökös tegnap reggel egy főhadnagy kíséretében kikocsizott. Könyvnyű kis kocsijának lova hirtelen megijedt valamitől, félreugrott s a kocsit fölfordította. A trónörökös, a ki a kocsit maga hajtotta, a gyeplőt eleresztette s idejekorán leugrott a kocsiról. Csak épen megijedt, de egyéb baja nem esett.

* **Elegendett adók.** *Faust* Elek pénzügyigazgató előterjesztésére 46 családnak 3000 koronányi adóját engedte el tegnapi végzésével a pénzügyminiszter. Az adólátralekosok mind földhöz ragadt szegény emberek s az elengedés híre mindenbizonyon nagy örömet kelt a téglavető és olajvető kültelki lakói között.

* **A Corda Fatres kérelme.** A nemzetközi diákszövetség, melynek kongresszusa szeptemberben lerándul *Debreczenbe* is azzal a kéressel fordul a városi tanácshoz: adjon 2000 korena segélyt a szövetségnek. A diákok kérelmével legközelebb foglalkozik a tanács.

* **Az adókető-bizottság elnöke.** *Lukács* László pénzügyminiszter az elhunyt *Torday* Gábor helyébe a debreczeni adókető-bizottság elnökévé *Megyeri* Pál dr. ügyvéd, földbirtokost; bizottsági póttagul pedig *Szücs* Géza dr. ügyvédet nevezte ki.

* **A főkapitány szabadságon.** Boczkó Sámuel, Debreczen város rendőrfőkapitánya ma kezdi meg hat hétre terjedő szabadságát. A főkapitány egészsége helyreállítása céljából *Turzó-Füredre* utazik.

* **A hazai kamarák debreczeni orsz. gyűlése.** A debreczeni kamara elnöke Szabó Kálmán és titkára Szávay Gyula tegnapelőtt szerdán tisztelegtek Láng Lajos kereskedelmi miniszternél és gróf Wickenburg államtitkárnál, ugyancsak az iparfejlesztési osztály vezetőjénél, Sztéryi József min. tanácsosnál, hogy a hazai kamaráknak Debreczenben tartandó országos gyűlésére s a kamarának ezzel kapcsolatos székfoglaló-ünnepére őket meghívják. Az országos gyűlés napirendjét a kamarák képviselőinek Budapesten tartott értekezlete a következő pontokban állította össze: 1. A nagyvárosi orsz. kamarai gyűlés (1900.) beszámolója. Dr. Sarkadi Lajos a nagyvárosi keresk. és iparkamara titkára. 2. Az ország gazdasági önállóságának kérdése. Dr. Szentpály István a miskolci keresk. és iparkamara titkára. 3. A megrendelések gyűjtését szabályozó (1900. XXV.) törvény, Dr. Marschall Lajos az aradi kamara titkára. 4. Kivitelünk fejlesztése és tarifáink. Szántó Győző a debreczeni kamara beltagja. 5. A házalási ügy törvényhozási rendezése. Mágó János a temesvári kamara titkára. 6. A vidéki központok megerősítése. Huzella Gyula a nagyvárosi kamara elnöke. 7. Iparfejlesztési kérdések: a) a kisipar, b) a nagyipar. Kulinyi Zsigmond a szegedi és dr. Sarkadi Lajos a nagyvárosi kamara titkára. 8. A mezőgazdasági termékek és cikkek hamisításáról szóló 1895. XLVI. t.-cz. végrehajtásának visszasságai: Kirehknopf Frigyes a soproni kamara titkára. 9. Kamarai belső ügyek. a) A szakirodalmi alap. Kulinyi Zsigmond a szegedi kamara titkára. b) A teljes portómentesség kérdése. Gámán József a kolozsvári kamara titkára. c) törzskönyvi nyilvántartások bajai.

* **Harminczhároméves találkozó.** A Debreczenben 33 évvel ezelőtt, 1869-ben érettségét tett régi barátokat és tanuló-társakat találkozóra hívja össze Csiky Lajos theológiai akadémiai tanár. Erre vonatkozólag a következő felhívás közzlésére kértünk fel:

Debreczeben 33 évvel ezelőtt érettségizettek találkozója. Budapesten lakó volt tanuló-társaink nevében is baráti bizalommal hívom meg mindazokat, kik Debreczenben, 1869. július végén tettünk érettségi vizsgálatot, folyó évi szeptember 21-én reggeli 8 órakor a főiskolában leendő 34 éves találkozóra. Kérem, hogy akik e meghívást már most tudomásul veszik és elfogadják, a további utánjárás kikerültetése céljából legyetek szivesek e körülményt velem egy levelező-lapon tudatni. — Debreczen, 1902. július 10. Csiky Lajos theol. akad. tanár.

* **Dohánytermelők figyelmébe.** A dohányjövődéki központi igazgatóság igen megszívlelendő rendeletet hozott, a mely különösen előnyére válik a magán termelőknek. E szerint az igazgatóság megengedte, hogy a dohánybevéltő hivataloknál alkalmazott ügyes válogató nők közül azok, akik a simításban, csomózásban és bálozásban kellő jártassággal bírnak: a dohánytermelők kívánságára és

azok költségére csomózás ideje alatt átengedtetnek.

* **Értesítés.** A városi adóügyosztály közzé teszi, hogy az 1902. évi földadó és tőke kamatadó lajstrom folyó évi július 10-ikétől kezdődőleg 8 napi közzsem-lére lesz kitéve.

* **Ki muzsikáljon a főhercegnek?** Czigány körökben élénk vita folyik természetesen a körül, hogy ki fog muzsikálni a mai ebédnél József főhercegnek. A Magyar testvérek zenekara azonban igen előrelátónak bizonyult, mert egyik ékeszszólag tagját, Jónás Lajost felmenesztette a Bikába, hogy érdeklődjék a dolgok miben állása felől. Mikor a főherceg legutóbb Debreczenben járt, Rácz Károly zenekara játszott neki egy izben, tehát a feladat most az volt, hogy ennek daczára ezuttal a Magyar testvéreknek jusson az a szerencse, hogy a népszerű főhercegnek muzsikálhassanak. Jónás Lajos szépen parádéba vágta magát és felment a Bikába, a hol báró Vécsey István századosnak mondta el a banda szívének óhaját. A rokonszenves Vécsey báró megígérte Jónás Lajosnak, hogy beszélni fog a főherceggel a Magyar testvérek érdekében.

* **A pénzhamisító vezér fellebez.** Siket Lajos, a bankócsináló *majthényi* birtokos nem tud megnyugodni sorsában. Tegnapi védője Kardos Samu dr. utján fellebbezést adott be a vizsgálati fogságot rendelő végzés ellen.

* **A pozsonyi keztücs meséje.** Hol volt, hol nem volt, élt Pozsonyban egy szerény, becsületes, egyszerű keztücs, a kit Swetlik Nándornak hívtak. Buzgón, lelkiismeretesen varrta éjjel nappal a finom bőrkeztücsket és becsületes munkájával megszerezte a maga mindennapi pécenyéjét. Ő is, családja is boldog volt mindaddig, a míg egyszerre csak nagy szerencse érte. Megnyert egy kétszáz ezer forintos főnyereményt és első dolga volt, hogy mesterségét abbahagyta. Palotát építtetett, nyáron át villában lakott s leányát egyenesen valamely vérbeli herceg számára nevelte. Tudvalevőleg 200.000 forint még nem elég azokhoz, a kik milliókkal dobálóznak s hogy ne nyujtsuk hosszúra a mesét, két év múlva újra kerültek a paloták, a villák, az ékszerek zálogházba, ószereshez a finom ruhák és Swetlik Nándor újra megnyitotta a keztücs boltját. De a régi vevők a két esztendő alatt más keztücs üzlethez szoktak és minthogy a szerencse másodszer nem igen fordítja arcát a halandók felé, Swetlik kénytelen volt a boltját egész diestelenül újra becsukni. A hercegnek szánt leány egy konkurrens keztücsözöshöz került — szolgálatba és Swetlik, mint koldus halt meg e héten egy budapesti kórházban. Hol volt, hol nem volt, élt Pozsonyban egy szerény, becsületes, de nagyravágyó keztücsmester . . .

* **Megakadályozott szerencsétlenség.**

Molnár István fuvaros rakott szekérrel igyekezett kifelé a *Hatvan-uteza* végén levő *Stark-féle* faraktárból. A mint a kocsis a vasuti vágányra ért, abban a pillanatban érkezett oda a *balmaz-ujvárosi* vonat s csak véletlennek s a mozdonyvezető lélekjelenlétének köszönhető, hogy el nem gázolta a robogó vonatot a Molnár szekere. Lovai így is megbokrosodtak, de a járó-kelők megfékeztek s így baj nem esett.

* **Natalia királyné — apácza.** Belgrádi udvari körökben hire terjedt, hogy Natalia királyné legközelebb apácza-kolostor magányába vonul. A hír, melyről a belgrádi udvar még nyert hivatalos értesítést, Biarritzból származik. Ugyanott két esztendő előtt azt rebesgették a királynéről, hogy Pierre Loti felesége lesz. Valószínű, hogy az utóbbi hírek sem lesz több alapja, mint amennyi az előbbinek volt.

* **Szenzáció.** Egy párisi újságíró érdekes s igen figyelemreméltó tanulmányt irt a modern újságírás bünéről. Arról, hogy mennyire káros hatásuk van a lapok szenzációra föleresztett gyilkossági tudósításainak. Ha valami büntény titka pattan ki ez éjszakából, reggelre véres, izgalmas cikkekkel telnek meg a lapok, részletesen ecsetelve a büntényt. Ezek a reportok — írja a francia újságíró — különös tapasztalatra jutottak. Megfigyelték, hogy számos alkalommal, valami nagy büntényt egy ahhoz teljesen hasonló módon történt büntény követi, akárcsak a reportokból tanulta volna a gyilkos rettenetes tetteinek keresztülvitelét. Ezek a cikkek káros voltuknál fogva most arra indították a párisi rendőrséget, hogy ankétra hívja meg a lapok tudósítóit, megvitatni a kérdést, miként lehetne ezeket a szenzációsan kiszínezett reportokat vagy meg rövidíteni, vagy teljesen elhagyni. A lapok kiadói azonban nem akarnak ebbe beleegyezni.

* **A kilenczvenéves Hornung.** Kicsoda ez a Hornung, hogy rováson tartjuk ime éveinek a számát? Egyike biz ő azoknak a szerencsés halandóknak, a kiket a jószerecsse fölemelt a legmagasabb körökbe. Hornung éveken át otthonosan lépdelt egész nap a nesz-fogó perzsa szőnyegekben s kényelmesen heverészett a bársonyos pamlagokon. Férfiu, a kivel iparkodtak még az udvari dámák is jó lábon lenni s még a miniszterelnökök is ő általa juthattak csak a trón számolyához: ha tudniillik fölnyitotta előttük a fogadóterm szőnyeg ajtóit. Mert Hornung János senki más, mint a király volt kedvenc komornyikja . . . A trónhoz valamikor közel (a szomszéd szobában) állott férfiu most ünnepelte a 90-ik születése napját. A jubiléus 1844-ben István főherceg nádor szolgálatába lépett, a honnan 1850-ben került a király mellé, a kit azután egészen a kilenczvenéves évek elejéig minden belföldi és külföldi utazására elkísért. Több érdemjel díszíti a mellét, mint a legvénebb diplomátának. Az aggastyán tiz esztendő óta nyugalomban van és visszavonultan él a saját házában Rákospalotán.

SZÍNHÁZ és MŰVÉSZET.

— (A Vigszínház vendégszereplése.)

A Vigszínház jeles gárdája ma este kezdi meg rövid két napra tervezett debreczeni vendégszereplését a színházban. A nyári szomorú és fölötté silány művészi produkeciók közepette valóságos esemény-számba megy a Vigszínház vendégszereplése. A debreczeni látogatást némi kis hü-hó előzte meg, mivel illetékes helyen attól tartottak, hogy a vendégművészek lejátszák Makó elől az ő drága pénzem

szerzett újdonságait. Ez a föltevés azonban alaptalannak bizonyult, amennyiben Makó maga jelezte, hogy az előadásokra kitűzött darabokkal nem ártanak neki, mert ő nem is száándékozik előadatni azokat. Így kerül színre ma és holnap az „Örnagy ur” ez a fővárosban is nagy sikert aratott, kitűnő bohózat. A Vigszínház legjelesebb művészei vesznek részt a darabban, néhányan régi jó ismerősei a debreczeni közönségnek. Az érdeklődés általános a két előadás iránt és előreláthatólag zsufolt házak előtt folyik majd le a Vigszínház művészeinek két előadása.

TÁVIRATOK.

Magyar miniszterek Bécsben.

Budapest, július 10. (Saját tudósítónktól.) A kiegyezési tárgyalásokban váratlan fordulat állt be. Széll Kálmán miniszterelnök ugyanis ma éjjel rátóti birtokáról Bécsbe utazott a kiegyezési tárgyalások folytatása céljából. Utjának jelentőségét fokozza az a körülmény is, hogy a miniszterelnököt Darányi földművelési és Láng kereskedelmi miniszter kísérik. Magyar részről a tárgyalások ezen váratlanul hirtelen felvételét igen kedvező fordulatnak veszik, azon meggyőződéssel, hogy a közeledést Körber dr. tette lehetővé. Politikai körökben feszült várakozással néznek a bécsi tanácskozások elé.

A braganzai herceg botránya.

London, július 10. Az itteni rendőrbíróság ma folytatta a tárgyalást a braganzai herceg ellen. A mai tárgyaláson már teljes néven nevezték a herceget. A rendőrség ügyésze megváltoztatta a vádindítványát, mely eredetileg *erkölcstelenség elleni súlyos vétségéről* szólt. Az ügyész ma azt indítványozta, hogy a herceg ellen *erkölcstelen viselkedésért indítsanak eljárást*. A mai tárgyalás folytatását 8 napra elhalasztották.

Közös minisztertanács.

Bécs, július 10. A délelőtti közös miniszteri értekezlet 3 óra hosszat tartott. Délután folytatták a tanácskozást. Azon körülmény, hogy az értekezleten a szakminiszterek is résztvettek: sejteti, hogy fontos megbeszélések történtek. A tanácskozást holnap folytatják.

Óriási korelajvány.

London, július 10. A Fülöp szigeteken borzasztó korelajvány dühöng. Naponként több mint ezer áldozatot szed a betegség.

Tomka sógora szabadlábbon.

Budapest, július 10. (Saját tudósítónktól.) A betörő orvos, Tomka

sógorát, Maróth Sándor bécsi lakost 20,000 korona biztosíték letétele után ma szabadlábba helyezték.

Vonatok összeütközése.

Zágráb, július 10. (Saját tudósítónktól.) Nagy viharban három teherkocsi megindult és összeütközött egy személyvonattal. Sérülés nem történt.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A vivómester kalandjai.

Robbely a bíróság előtt.

Távirati tudósítás.

Budapest, jul. 10.

Ismert nevű, a jobb társasághoz tartozott vezetett ma a börtönőr bírái elé: Robbely Jenő volt fővárosi vivómestert. A kik ismerték, sohasem hitték, hogy idáig fog jutni. Az elegáns fellépésű, megnyerő modoru vivómester körülbelül másfél év előtt megszökött *Budapestről*, a mi annál inkább meglepett akkor mindenkint, mert Robbely ép ez időtájt nyitott nemcsak a fővárosban, de a vidék több helyein is fényesen berendezett vivótermeket.

Ezekről a dolgairól tudtak az ismerősei. Ellenben senki sem hallott arról, hogy Robbely megismerkedett egy fiatal színésznővel, a kit csak a szépsége révén s nem a művészetéért emlegettek, ha emlegettek s a kinek kedvéért nem csak feleségét és gyermekét hagyta el, de a becsület utjáról is letért. Ugy látszik a színésznő *Almási Lola* is szerette a fess fiatal vivómestert, mert vele ment, mikor szerelmese a büntető igazságszolgáltatástól félve a külföldre menekült. Londonba mentek, a honnan a kis színésznő hamarosan visszatért — egymaga. Elhagyta Robbelyt, a kit rövid idővel ezután letartóztattak az angol fővárosban s hazahozták.

Ithon a büntető panaszok egész sora várta. Szabó József ügyvéd, a gyűjtőfogház volt igazgatója *csalás* címén jelentette fel. Szabónak egy birtoka volt Sárosmegyében és Robbely, nem mivel pénze volt, hanem mert épen szükségére volt pénzre, megvette az ingatlant. A megalkudott ár 150.000 koronát tett ki, de arra a terhek levonása után csak 58.000 korona lett volna fizetendő. Részletfizetésekben állapodtak meg és Robbely rávette Szabót, hogy ez neki nyugtát adjon arról, mintha már az utolsó részlet is kifizette volna.

— Csak azért kell ez — mondotta — hogy megmutassam gazdag rokaimnak s pénzt kapjak tőlük.

De terve, melyet végre is hajtott, az volt, hogy nevében lévén a birtok, abból pénzt szerezzen. Rögtön eladott egy erdődarabot 8000 s néhány darabot a fundus instruktusból 4000 koronáért, de Szabónak egy fabatkát sem fizetett.

A csaláson kívül Robbelyt *öt váltót hamisított* dr. Bókay János orvostanár és kettőt dr. Eötvös Bálint országgyűlési képviselő nevére. Mind a ketten giráltak neki, de utóbb a hamisításokra adta magát, közel 11.000 korona kárt okozva. Továbbá, mivel mindenáron pénzt akart teremteni a szökéshez, melyre már készülődött, a kaucziósikkasztásoktól sem riadt vissza. Vivótermébe szolgálakul fogadta fel Szücs Józsefet és Hutter Sándor

muelt. Az előbbtől 600 korona, Huttertől 400 korona ovadékat vett fel.

E viselt dolgaiért helyezték vád alá Robbelyt s tüzték ki ellene mára a fő-tárgyalást, melyen *Agorasztó* bíró elnökölt. A nagy esküdtszéki terem szinte megtelt a panaszosokkal és tanukkal. Feltűnt az utóbbiak között elegáns világos toalettjében *Almási Lola*, a szép színésznő, Robbely volt barátnője. Ő maga fesszen álló Ferencz József-kabátban jött elő börtönéből. A tárgyalást, melyen a közvádat dr. Polgár Viktor alügyész, Szabó panaszost dr. Weisz Odön képviselte és a védő dr. Jankovich Jenő volt, a tárgyalást reggel 9 órakor nyitotta meg az elnök. Miután Agorasztó elnök ismertette röviden a vádpontokat, a vádlottat hallgatta ki.

A törvényszék *másfél évi börtönrre* ítélte az okirathamisító vivómestert.

§ Csalárd bukás. Moldvay Jánosnak

H.-Nánáson volt rőfös üzlete. Beteges, szivbajos ember lévén, azonkívül nem igen értett a törvényekhez, üzletét elhanyagolta és 1899 augusztus havában esőbe jutott. Januárban már tudta, hogy a csőd elkerülhetetlen, de ő azért eladott 600 forint áru portékát és a pénzt saját céljaira fordította. Ezenkívül 12 ezer forintért árut is rendelt, a könyveit rendetlenül vezette, egyszóval minden kellek megvolt ahhoz, hogy csalárd bukás címén a büntetőtörvényszék elé kerüljön. Moldvay ügyét tegnap tárgyalta a kir. törvényszék *Szeőke* István dr. elnöklete alatt. Moldvay mindent beismert és csak azzal védekezett, hogy beteges volt és nem tudott megfelelni a törvényes követelményeknek. A törvényszék a számos enyhítő körülmény figyelembevételével a vádlottat 21 napi fogházra ítélte. Az ítélet ellen az ügyész felebbezett.

§ **A cipő tolvaj.** Kiss Gyula javíthatatlan tolvaj marad egész életében. Már két ízben volt elítélve lopás miatt, de azért csak nem akar jótára térni. A tavaszon *Lőw* Zsigmond üzlete elől akasztott le két pár cipőt és hirtelen kabátja alá rejtette. Mikor azonban tovább akart vele állni: az egyik pár cipő kiesett a kabátja alól. Az egyik segéd észrevette, mire Kiss urat elcsípték és átadták a rendőrségnek. A debreczeni kir. törvényszék tegnap tartott fő-tárgyalásán Kiss Gyulát hat havi börtönrre ítélte. Az ítélet jogerős.

KÖZGAZDASÁG.

A Nagyerdő veszedelme. Már a múlt évben volt szó a Nagyerdő legújabb veszedelméről, a vándor hernyókról. Most a Természettudományi Közlöny új adatokat közöl a kis bestiákról, melyek mindenfelé igen nagy károkat okoztak. A vándorhernyó — mint neve is mutatja nem marad állandóan egy helyen, hanem mint a vándorsáska — egy bizonyos helyet letarolván — tovább vonul. A vándorlás igen különös, de egyszersmind érdekes módon történik. Elöl megy a vezető, utána a többiek, két-három sorban, egymással szinte összefogódzva. A fára kigyó módra vagy egyenesen másznak fel tömött sorokban, — melyeknek hossza gyakran a 10 métert is megha-

adja. Hogy fogalmunk legyen, mily óriási tömegben vándorolnak ezen állatok, gondoljuk el, hogy nemrégiben egy egész vonat haladását gátolták meg, ellevén az egész pályát oly tömegben, hogy a továbbmenés lehetetlen volt. — Nemesak a növényeknek, de embernek állatnak egyaránt ártalmára van a vándor hernyó. Nyár végén vedlik, azután bebábozza magát. A levetett epidermis igen veszélyes. A testre jutva piros, himlőhöz hasonló kiütéseket okoz, melyek nem annyira veszedelmesek, mint inkább kellemetlenek. A Nagyerdő lakói közül többen szenvedtek már ebben a bajban, különösen azok, a kik az erdő belső részében sétálnak, hol az avar telve van a levedlett bőrrészekkel. Egy kis szél a porral együtt ezeket is a testhez fújja. Ellenszere a timsós vizes borogatás. Az az állat, a mely az ily hernyót vagy levetett bőrét nagyobb mennyiségben megessi, könnyen elpusztulhat. Maguknak a hernyóknak nem ismerik eddig az irtási módját. Megpróbálták leszedni a fáról, mi a nagy tömeg miatt meglehetősen könnyű dolog, de csakhamar nem akadt szedő, mert a kiütéseket ezek is megkapták. A hernyók általában rendkívül károsak, képesek az egész erdőt tönkre tenni. Nemcsak nálunk, de más országokban is nagy károkat okoztak.

Kamarai közlemények. A cs. és kir. 7-ik hadtest intendánsága az alább megnevezett állomásokon a következő napokon tart nyilvános árlejtést kenyér, zab

széna, tűzifa stb. szállítására: Julius 15-én Temesvár, Fehértemplom, Karánsebes, Nagy-Becskerek, Panesova, Lugos, Nagy-Kikinda. — Julius 18-én: Arad, Kis-Szt. Miklósi Békés-Csaba, Szeged, Nagy-Vár, Debreczen.

A m. kir. államépítészeti hivatal Nagy-Károlyban közhírré teszi miszerint a szatmármegyei közutakon kiépítendő, 24,541 K. 38 fillérbe kerülő műtárgyak vállalására f. évi július 24-iki lejáratral nyilvános árlejtést tart.

A m. kir. államvasutak igazgatósága f. év július hó 25-iki lejáratral a következő anyagok szállítására hirdet pályázatot. — Festékek, vegyszerek, és különféle anyagok.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, július 10.

Buzakinálat mérsékelt, vételkedv korlátolt. Nyugodt irányzat mellett 9,000 métermázsra került forgalomba változatlan áron. Egyébb gabonanemek változatlanok. Idő: boros.

Buza júniusra	7.20—21
Buza októberre	6.15—16
Rozs októberre	5.49—50
Zab októberre	4.97—98
Tengeri júliusra	5.05—06
Tengeri augusztusra	5.08—09
Repce augusztusra	11.80—90

Az Angelotti mulató

az Otthon sörcsarnok (Vilmos-féle) kerthelyiségben ma tartja kiválóan jól szervezett 20 tagból álló dal-társulatával

második előadást.

A tagok közül különösen kiemelendők Ludovikó Rigally kézakrobata. Kövessi Juliska operette énekesnő Mister Foks gentleman jonglear. A híres Fakir. The Fleiths zene-bohócok.

Angelotti, igazgató.

M. Á. vasutak menetrendje

1902. május hó 1-től.

Debreczenből indul:

		ó.	p.
Budapest felé (gyorsvonat)	d. u.	4	16
Budapest felé (gyorsvonat)	reg.	9	01
Budapest—Nagyvárad felé	d. u.	12	34
Budapest—Nagyvárad felé	este	10	27
P.-Ladány—Nagyv. minden kedden	déli	12	—
Csak P.-Ladányig vegyes vonat	este	8	10
Szatmár—M.-Sziget felé	d. u.	3	56
Szatmár—M.-Sziget felé	este	7	54
Szatmár—M.-Sziget felé	éjjel	2	54
Szatmár—M.-Sziget felé (gyorsv.)	d. u.	12	17
Csak Szatmárig	reg.	5	10
Miskolc—Kassa felé	reg.	8	22
Miskolc—Kassa felé	este	6	57
Szerencs—S.-A.-Ujhely—Kassa felé	d. u.	4	01
	reg.	5	24
H.-Böszörmény—	m. áll. v.-tól	reg.	5
B.-Sz.-Mihály felé	m. áll. v.-tól	d. u.	4
	vásártérről	d. u.	4
	vásártérről	d. e.	11
	vásártérről	d. e.	11
Füzes-Abony felé m. á. v.-tól	reg.	5	—
Füzes-Abony felé vásártérről	reg.	4	21
Ohat-Kőcs—Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	4	31
Ohat-Kőcs—Polgár felé vásártérről	d. u.	9	25
Derecske—Nagy-Léta felé	reg.	4	31
Derecske—Nagy-Léta felé	d. u.	—	—

Budapestre érkezik:

A reggel 9 ó. 10 p.-kor induló gy. v.	d. u.	1	40
A déli 12 ó. 36 p.-kor induló sz. v.	este	8	50
Az este 10 ó. 27 p.-kor induló sz. v.	reg.	5	10
A d. u. 4 ó. 16 p.-kor induló gy. v.	este	9	40

Budapestről Debreczenbe indul:

A d. e. 11 ó. 44 p.-kor érkező sz. v.	reg.	6	50
A d. u. 1 ó. 36 p.-kor érkező sz. v.	reg.	8	30
Az este 6 ó. 26 p.-kor érkező gy. v.	d. u.	2	00
Az éjjel 2 ó. 33 p.-kor érkező sz. v.	este	7	05
Az éjjel 2 ó. 33 p.-kor érkező sz. v. (P. Ladányig gy. v. átszállítással)	este	9	15

Debreczenbe érkezik:

Budapest felől gy. v.	d. e.	11	44
Budapest—Nagyvárad felől	d. u.	3	38
Budapest—Nagyvárad felől gy. v.	este	6	26
Budapest—Nagyvárad felől	éjjel	2	33
Budapest felől	reg.	7	42
Kolozsvár—Nagyvárad felől	reg.	5	03
M.-Sziget—Szatmár felől	reg.	7	32
" " " " " " " "	d. u.	12	14
" " " " " " " "	d. u.	3	53
M.-Sziget—Szatmár felől	este	10	12
Csak Szatmárról	este	6	45
Kassa—Miskolc felől	reg.	8	07
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs felől	reg.	12	07
Kassa—Miskolc felől	déli	7	53
	este	8	04
	reg.	8	17
B.-Sz.-Mihály—	vásártérről	reg.	6
H.-Böszörmény felől	vásártérről	reg.	6
	vásártérről	este	8
	vásártérről	este	8
	vásártérről	d. u.	3
F.-Abony felől vásártérről	d. u.	5	
" " " " " " " "	d. u.	5	
Ohat-Kőcs—Polgár felől vásártérről	d. u.	7	
" " " " " " " "	d. u.	7	
Derecske—Nagy-Léta felől	reg.	7	
" " " " " " " "	reg.	8	

Egy nagy boros

pinczét sürgősen

keresek haszonbérbe.

Czim a kiadóhivatalban.

Szt. MARGITSZIGETI gyógyfürdő BUDAPESTEN

nyári és téli gyógyhely.

3° C. kénes hévforrás, thermai-, iszap-, villamos-fény-, mesterséges szénsavas forrólug-, mindennemű gyógy- és edző- (Kneipp) fürdők. Svéd gyógyterem. Napfürdő. 150 hold árnyékos park. Csuz, köszvény, ischiss, ízületi bántalmak, emésztőszervi bajok, szivbetegség, vesebántalmak, vérszegénység, ideggyengeség ellen. — Szt. Margitszigeti üditővíz, elsőrangú szénsavval telített ásványvíz, mint asztalvíz legjobban ajánlva.

